

მაგილის № _____

საქართველოს პარლამენტი
1530 52
19 36

საქმე

კანცელარია
№ _____

საქართველოს ეროვნულ საბჭოს აღმასრულებელი
კომისიის სხდომის თქმა საქ. დამოუკიდებლობის
გამოცხადების შესახებ

დაიწყო „25“ მაისი 1918 წელს

დათავდა „ „ 19 წელს

ს უ ლ ფურცელზე

49

МАГ. 136

ჭავჭავაძე

მოუკიდებლობის გამოცხადება, გამოაცხადონ, ჩვენ ხელს არ უშლით; სომხებმა განაცხადეს, რომ შესამუშავებელი აქვთ თავიანთი განცხადება და თხოობენ გადიდოს სეიმის სხდომა ხვალ დღით.

რადგანაც ჩვენ გვინდოდა მათთან თანხმობით საქმის გაკეთება, მაგრამ რადგან არ ხერხდება და არ სურთ, ჩვენ უნდა ცალკე ვიმსჯელოთ სეიმის კრება დღეს არ მოხდა დანიშნულია ხვალ დღის 12 საათზე. სეიმის შემდეგ საბჭო სასახლეშივე გამოაცხადებს საქართველოს დამოუკიდებლობას.

შემდეგ გაიმართა სხვა ბაასი იმის შესახებ, თუ როდის გამოცხადდეს დამოუკიდებლობა; რადგან ძალიან საჭიროა ამ აკადის გამოცხადება, რამდენიმე ორაგორი იმ აზრისა იყო, რომ დღესვე გამოცხადებულიყო აქტი საქართველოს დამოუკიდებლობისა;

მაგრამ ნ. ყ. ო რ დ ა ნ ი ა მ განმარტა, რომ დღევანდელი გამოცხადებით საქმე გართულდება, ვინაიდან სეიმი და მისი და მისი მთავრობა არსებობს, არ გაუქმებულა, მაშინ ორი მთავრობა იქნება, რაც შეუძლებელია; შეიძლება, სოგეირთმა წინააღმდეგობა გაგვიწიონ, დამოუკიდებელი საქართველო არ სცნონ, მათთან შეჭაკება მოგვიხთება; ამიტომ გამოცხადება გადიდოს სახვალდღით.

რადგან შეთანხმება არ მოხდა ამ ორ ჯგუფის შორის, კენჭი უყარა საკითხს: "საქართველოს დამოუკიდებლობა გამოცხადდეს დღეს თუ ხვალ".

პირველს მომხრე აღმოუჩნდა 6 ხმა
მეორეს..... 4 ხმა.

გადაწყდა გამოცხადებულიყო დღესვე; ამის გამო ნ. ყ. ო რ დ ა ნ ი ა მ განაცხადა: რაკი დღესვე გამოცხადდება დამოუკიდებლობის აქტი, იგი ვახუშის მგებლობას არ კისრობს მოსალოდნელ შედეგებისას.

მაგრამ მცირე ხნის შემდეგ გამოირკვა, რომ დამოუკიდებლობის აქტი ჯერ შემუშავებული არ არის და ვერ იქნება წაკითხული; რამაც გაზოგავდა თავის თავად აქტის გამოცხადების გადადება სახვალდღით.

ვინაიდან საქმე მაინც საშორია, ნ. რ ა მ ი მ ვ ი ლ ი ს წინადადებით გადაწყდა: ხვალ, 26 მაისს, დღით 10 საათზე მოხდეს სეიმის სხდომა, ხოლო 12 საათზე საბჭოსი

3 4

II

ნ. ა. ო რ დ ა ნ ი ა მ შემოიჭანა წინადადება: გარკვეულ იქნეს ის საკითხები, რომლებიცა ხვალინდელ საბჭოს სხდომაზე, დამოუკიდებლობის გამოცხადების შემდეგ, უნდა იქნეს განხილულ-დადასტურებული:

I. რა კანონები იქნება საქართველოში?

და მთო უკიდებელ საქართველოში დროებით იმთქმედებს ყველა. ის მველიკაკანონები და სეიმი და დგენილებანი რომელნიც მოქმედებდნენ დღევანდელ დამდის აშიერ-კავკასიაში.

2. ფინანსები:

ა, ფულის ბეჭდვის წესი დარჩეს დროებით ძველი, ვიდრე შემუშავდებოდეს ჩვენი საკუთარი ფინანსიური სისტემა.

ბ, ჩვენს საფინანსო დაწესებულებაში წარმომადგენელი ეყოლებათ თათრებს და სომხებს, სანამ ფულის სისტემა იქნება ძველი.

3. რკინის გზა.

რკინის გზის სამართველო ჩვენს ხელში იქნება, მხოლოდ საც სადავოა, ის გამოირკვევა შეთანხმებით მეზობლებთან.

4. ეროვნულ საბჭოს ორგანიზაცია-

ა/ აღმასრულებელი კომიტეტი უქმდება.

ბ/ საბჭო ირწევს თავის ახალს პრეზიდენტს მეორე კრებაზე.

გ/ არჩეულ იქნეს სამანდატო კომისია, რომელსაც დაევალოს საბჭოს რეორგანიზაციის საკითხის განხილვა, წევრთა და კანდიდატთა სიის გადასინჯვა.

5. მთავრობის ორგანიზაცია-

ა/ დაარსდეს რვა სამინისტრო, საკონტროლო ორგანო დაარსდეს ცალკე;

ბ/ უქმდება სასურსათო და მშრონველობის სამინისტროები.

გ/ შეერთებულია: ფინანსთა და ვაჭრობა-მრეწველობის, მიწათმოქმედების და შრომის სამინისტროები.

დ/ სამინისტროები იქნება შემდეგი:

I. შინაგან საქმეთა.

308

2. საგარეო
3. სამხედრო
4. ფინანსთა და ვაჭრობა-მრეწველობისა.
5. განათლების
6. მიწათმოქმედების და შრომისა.
7. იუსტიციისა.
8. გზათა

ე/ მინისტრთა კაბინეტის შემადგენლობა:

- I თავმჯდომარე და შინაგან საქმეთა.... ნოე რამიშვილი.
2. საგარეო..... აკაკი ჩხენკელი.
3. სამხედრო..... გრიგოლ გეორგაძე.
4. ფინანსთა და ვაჭრობა-მრეწველობის. გიორგი ყურული.
5. განათლების..... გიორგი ლახსიშვილი.
6. მიწათმოქმედების და შრომის..... ნოე ხომერიკი
7. იუსტიციისა..... შალვა მესხიშვილი.
8. გზათა..... ივანე ლორთქიფანიძე.

მცირე კაბინეტის შემდეგ ყველა ეს მინისტრები მიღებულ იქნა.

III. აღიძრა კითხვა იმის შესახებ, თუ ბ. ყურული შავიქვის მრეწველთა თავმჯდომარეა და შეიძლება დარწმუნდეს იმავე ადგილზე თუ არა;

გამოითქვა აზრი, რომ მინისტრობის დროს არ ეჭირის აღნიშნული თავმჯდომარეობა, ვინაიდან მოახერხებელია ვაჭრობა მრეწველობის ორგანიზაციის წარმომადგენელიც იყოს და მთავრობისაც.

საბჭოს კრებაზე მომხმის, ვის ექნება უფლება დასწრების მარტო საბჭოს წევრებს, თუ კანდიდატებსაც; გადწყდა, რომ პირველს კრებაზე დასწრების უფლება ჰქონდეთ. წევრებიან კანდიდატებსაც; შემდეგ სამანდატო კომისია გაარჩევს ამ კითხვას.

V სემიის დაშლის შემდეგ მისი კანცელარიის: ლიკვიდაცია იქნება საჭირო კომისია შესდგეს ცალკე და მას დაევალოს ლიკვიდაცია;

VI გროვანოლ საბჭოს სახელმძღვანელოა. გამოითქვა რამოდენიმე აზრი იმის შესახებ თუ რა ეწოდოს საბჭოს,

4 3

ახალი სახელი თუ დარჩეს ძველი: შერეულმა სთქუა, ეწოდოს სა-
ქართველოს შარლამენტი; ვლ. გობეჩიამ-დეშუჯაჭთა სასახლე, ნოე
ჟორდანიამ-ნაცონალური საბჭო-როგორც შვეიცარიაში-, გვაწავამ
სათათბირო, ნ. რამიშვილმა-ეროვნული კრება.-
კამათი ამ საგანზედ გადიდო შემდეგისათვის.

VII. დაკითხულ იქნა საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტის შრომები,
შემოშავებული კომისიის მიერ.

ამ შრომების შესახებ გაიმართა კამათი, რომელიც დასრულდა
იმით, რომ შრომები შესწორებულ იქნეს კამათის დროს გამოთქმუ-
ლიაზრების თანახმად, შესწორება აქტის შრომებისა დაევალა
ბ.ნ. ჟორდანიას.

კრება გათავდა რამის I² საათზე.

თ ა ვ მ ჯ დ ო მ ა რ ე

საქმეოა მ წ ა რ მ ო ე ბ ე ლ ი

მ დ ი ვ ა ნ ი

ამ საქმის განმარტება იმით (4) გ.

~~პროცედურა~~ 4-39

22/1 31 6

ამ არ სახელმწიფოთა შორის, რომელთაგანაც ერთი მოკვდა და მეორე იზადება, შეუძლებელია ყოფილიყო ინტერესთა ტინადაღმდეგობა.

და თუ ზღვებში უპირველი აღსაყვება მკვლევართ, ღარწმუნებულნი უნდა წიყოფ, მათ შორის მუდამ იქნება ინტერესთა თანხმობა.

/ წამი /.

საქართველოს ახალი სახელმწიფო, რომელიც ღღებს არსდება, არ იქნება მიმართული არც აგრეთისკენ, არც აგრეთის ხალხის, არც ეთნის სახელმწიფოს წინააღმდეგ.

მისი მიზანია - აღევაინდეს იმ საზღვრის ქარფების საგან დაიღარო თავისი თავი.

და სრულად ამას მიიხრებენ იგი ღღებმარტება სხვენსა, ვინც ჩვენს ქვეყანასთან ერთად, ჩავარდა ღდალ განსაღღეში. / წამი /.

თქვენ ვარგაღ იგით, საქართველო ჩვეუღია ბრძოლას თავისი არსებობის დასაღღეღად. იხ საუკუნოებო იბრღოღა, რათა თავისი ხუღიერი ვინაობა, ნაღიონაღღური ორგანიზმი და ღერიღორია შეენაღ ჩუნებინა, მაგრამ იგი ბრძოღა მხაღღლ თავის დასაღღავად და არ ებრძოღა სხვის არსებობას.

ამასთანავე იგი იბრძოღა არა მარღო ქართველთათვის, არამედ იმ ერებისათვისაც, რომელნიც მიხახღეობღენ მის სახელმწიფოებრივ ღარგღებში.

მეღსაღ ღიყვი, - იხ იბრძოღა თავის ღარგღების გარეშე, აგრეთვე სხვენის დასაღღეღად.

ეს ღდაღი იხღორიული მაღაღიღი მღხოვეღმყოფეღ ანღერძად და ჩა ქართველ ხალხს და ეს ხრუღი გარანღია იმიხა, რომ ღღეღვანღეღ ქართველ ერს შერჩენიღი აქვენ მისი ძირითადი იხღორი, ღი მიღრევიღება - შეუხაბღმოს ხოღმე თვისი ინტერესი სხვა ერთა ინტერესებს.

სწორედ ამიღღამ არც ერთი ერი, - ჩვენს ქვეყანაში მღხოვრები, თუ ჩვენ სახელმწიფოს გარეშე მყოღი, არ უნდა განიღღღღებს ჩვენ გამო რაიმე აღეღღვებას, ხუღიერ მღკინვეუღებას და წყენახს, -

და განა ღღებს ხეიმი იხ განაღხაღებს სხვა და სხვა ორი ღორღებმა, რომ არ ღრღისხეღი ერი, რომელნიც ღუღათ იხხენიღებღს ქართველ ერს?!

ეს არის იმის თავღები, რომ ახალი სახელმწიფო, ახალი მთაღ

რობა ხავევებით გაამართლებს ამ იმედებს.

ჩვენ გვხურს ვიქონიოთ მეგობრული ურთიერთობა ჩვენს გარეშე და ჩვენს ძორის მყოფ ერებთან.

ჩვენ მივაქვით განსაკუთრებულ ყურადღებას იმ ერებს დიდ შრომადიას, რომლის ერთი ნაწილი ჩვენს უერიუროიადელ ხეხოვრობს, ხოლო მეორე ნაწილი ჩვენს გარეშე.

ეს არის - ხომხობა.

ძველს ანდერძს დღევანდელი ქართველობაც გაიხსენებს და ხომხის ერი იმავე მხარველობას შიშობებს ჩვენში, რომელსაც შიშობებდა იგი ქართველ მეფეთა შორის. /ხანგრძლივი უამი/.

ჩვენ გვხურს კეთილგანწყობილებადი ვიყოთ ამიერკავკასიის მოსახლეობის დიდ უმრავლესობასთან - მუხუღმანებთან. ჩვენ გვინდა, - რომ მათ მოგვბაძონ, დაიარსონ ახეთრვე სახელმწიფო და შეერთების ხელი გამოგვიჩლონ. /მხურვალე უამი/.

ამასთანავე ეს მეგობრული დამოკიდებულება ჩვენს გარშემო მყოფ ერებისა-იქნება უფრო მკვიდრი საფუძველი, რომელიც გაამაგრებს ჩვენს ნორჩ სახელმწიფოს და აგრეთვე ამ ერებსაც და ხაშუალებას მოუხპობს ჩვენს ხარბთი მოქიმაეთ ქიხლი ჩვევს და ღაგვანგრონ.

ჩვენს სახელმწიფო ფარგლებში მოსახლეობს ხხვა და ხხვა ერთა უმცირესობა. ვაფხადებთ, რომ ეროვნული უმცირესობანი იქნებიან იხვევე უფლებამოსილნი, როგორც იქნება ჩვენი სახელმწიფოს ეროვნული უმრავლესობა - ქართველობა.

ეს ერნი, - შეერთებულნი ერთის ღროთის ქვეშ, - მეშვარავენ კავშირს იმ ერებთან, რომელნიც ჩვენი ქვეყნის ფარგლებიხგარეშე იმყოფებიან, - და ამით წარმოიძვედა იხ სახელმწიფოებრივი კავშირი, რომელიც ალაღვენს აქ, ჩვენს ქინაშე, დაღუპულს სახელმწიფოს.

ეს სახელმწიფო იქნება კავკასიის კონფედერაციული კავშირი. /ხანგრძლივი უამი მთელს დარბაზში /

ამრიგად, ჩვენი ხაველი გზა, ჩვენი იღვალე უნდა იყო ამ კავშირის მეღვენა. ეს კავშირი იქნება იხ სახელმწიფოებრივი ორგანიზმი-სახელმწიფოთა კავშირი, - რომელიც, ხაერთო ძალ-ღონე შეკრებილი, მთლიანი წახდგება გარეშე მორის ქინაშე და დაიგავს თაუიხხ თაუხ. / უამი /.

ან მათინ შეიძლება აღსრულდეს ის, რაც ხეიმი ვერ შექმ
65.

და ის, ვინც ახლა შეუგნებლად მიღწევაში ამიერკავკასიის ფარ
გლების გარეშე, - მენაძეებელია ვვალად მომრუნდეს და ხაერთო
დროშის ქვეშ დადგეს.

ამით დაწყარდება ამიერკავკასიის ერთობა და აქ მოხაბლე
ერების ძლიერება / ხანგრძლივი უსამი და ოვაციები /.

თავმჯდომ-

თ ა ვ მ ჯ დ მ ა რ ე . ახლა მომეცით ნება გალავილეთ იმ
მარე საგანზე, რომლისთვისაც ჩვენ აქ შევიკრიბეთ.

ჩვენ უკვე გვაქვს შემუშავებული აქტი საქართველოს დამო
უკიდებლობისა, რომელიც ახლა იქნება წაკითხული.

დამოუკიდ-

აქტი. თ ა ვ მ ჯ დ მ ა რ ე კითხულობს "საქართველოს დამოუკიდებ-
ლობის აქტს" შემდეგის შინაარსისა:

"მრავალ ხატკუნეთა განმავლობაში საქართველო არსებობდა, როგორც
დამოუკიდებელი და თავისუფალი სახელმწიფო.

მეთვრამე ხატკუნის დახარულს, ყოველ მხრით მშრომსაგან შევიკრი
ბეთი საქართველო, თვისი ნებით, შეუერთდა რუსეთს იმ პირობით,
რომ რუსეთი ვალდებული იყო საქართველო გარეშე მშრომსაგან დაეცვა.

რუსეთის დიდ რევოლუციის მხვედლობამ რუსეთში იხეთი შინაგანი
ჩყობილება შექმნა, რომ მთელი საომარი ფრონტი ხრულიად დაიშალა
და რუსის ჯარმა დაუევა ამიერკავკასია.

დარჩენენ რა ფვისის ძალის ამარად, საქართველომ და მასთან
ერთად ამიერკავკასიამ თვით იღვეს თავს საკუთარი საქმეების გაძ-
ღობა და პატივითა და შეხატური ორგანიზაციის შექმნეს; მაგრამ, გა
რეშე ძალთა ბელადების, ამიერკავკასიის ერთა შემაერთებელი კავ-
შირი დაირღვა და მით ამიერკავკასიის პოლიტიკური მთლიანობა და-
იშალა.

ქართველ ერებს დევანდელი მდგომარეობა აუცილებლად მოითხოვს,
რომ საქართველომ საკუთარი სახელმწიფოებრივი ორგანიზაცია შექმ-
ნას, მისი სამუალებით გარეშე ძალის მიერ დაპყრობისაგან თავი გა
დაირჩინოს და დამოუკიდებელ განვითარების მკვიდე საფუძველი
ააგოს.

ამის და თანხმად საქართველოს ეროვნული საბჭო, I917 წ. 22 ნოემ
ბერს არჩეული, საქართველოს ეროვნულ ყრილობის მიერ, დღეს საყოველ
თაოდ ა გ ხ ა დ ე ბ ს :

წაკ
აივ

რუს
მნი
თხვ

I. ამიერიდან საქართველოს ხალხი სუვერენულ უფლებათა მატარებელია და საქართველო ხრულ უფლებიდან დამოუკიდებელი სახელმწიფოა.

2. დამოუკიდებელ საქართველოს პოლიტიკური ფორმა-დემოკრატიული რესპუბლიკაა.

3. საერთაშორისო თანხმობაში საქართველო მუდმივი ნეიტრალიტეტი სახელმწიფოა.

4. საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკას უხერხულად საერთაშორისო ურთიერთობის ყველა ქვეყნთან კეთილმეზობლური განწყობილება დაამყაროს, განსაკუთრებით კი მოხაზდეს სახელმწიფოებთან და ერებთან.

5. საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა თავის საზღვრებში თანახმად უზრუნველყოფს ყველა მოქალაქის სამართლებრივ და პოლიტიკურ უფლებებს, განურჩევლად ეროვნებისა, სარწმუნოებისა, სოციალურ მდგომარეობისა და სქესისა.

6. საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა განვითარების თავისუფალ ახპარებს გაუხსნის მის ფერიფორიაზე მოხაზულ ყველა ერს.

7. დამტკიცებულ კრების შეკრებამდე მთელი საქართველოს მმართველ-წამგებობის საქმეს უძღვება ერთნული საბჭო, რომელი შევსებულ იქნება ერთნულ უმცირესობათა წარმომადგენლებით, და ღრუბითი მთავრობა პახუხისმგებელია საბჭოს წინამე.

კრება და დამხრე საზოგადოება ამ აქტს ღებზე დგომით იხმენს. თითოეული მუხლი დადგენილებისა მლიერ წაშს იწვევს. წაკითხვის შემდეგ იწყება ხანგრძლივი ოვაციები.

მყუდროების დამყარების შემდეგ, თავმჯდომარის წინადადებით ერთნულ საბჭოს მღივანი სახახლის აივანზე გაღის და იქიდან უკითხავს თავმოყრილ ხალხს დამოუკიდებლობის აქტს. აივანზე აქტის კითხვის ღროს საპატიო დარაჯთა რაში სდგას ორის ერთნულის ღრობით.

აქტის თითოეული ღებულება ხალხში ღიღს ენფუშიაშის იწვევს და ვაშახ ძახილი, წაში და ოვაციები განუწყვეტელია.

ამავე ღროს კრების დარბაში, თავმჯდომარის ამხანაგი გრიგოლ ვეძაპელი, თავმჯდომარის წინადადებით, კითხულობს აქტის თხვა.

წაკითხვა აივანზედ.

რუსულ თარგმნის წაკითხვა.

რუხულ თარგმანს, რასაც მოწყვეტა იგივე წამი და ოვაგიები

ამის შემდეგ თავმჯდომარე ეკითხება კრებას-თანახმა იგი მიიღოს საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი თუ არა?

აქტის მიღება
და დამტკიც.

ერთმანეთს უნდა უთხროს, ერთმანეთს დაუფრთხი-
ბით, უნდა უთხროს და დამტკიცებებს ამ
აქტს.

თავმჯდომარე ხსივს კრების ქვერთ და კანდიდატებს კრე-
ბის დანახრულს ყველამ ხელი მოაწეროს აქტს.

პრობითი
მთავრობ.
ქვემდგენ.

თავმჯდომარე ახლა ნება მიბოძრე გამოვაცხადო
ჩვენის დროებითი მთავრობის შემადგენლობა, რომელიც შედგინი
ლია აღმასრულებელი კომიტეტის მიერ, დრატების წარმომად-
გენლებთან შეთანხმებით:

1. მთავრობის თავმჯდომარე და შინაგან საქმეთა მინისტრი-
ნოე რამიშვილი.
2. საგარეო საქმეთა მინისტრი - აკაკი ჩხენკელი.
3. სამხედრო მინისტრი - გრიგოლ გიორგაძე.
4. ღონისძიება და ვაჭრობა - მრეწველობის მინისტრი-გიორგი
უფროსი.
5. განათლების მინისტრი გიორგი ლახვიანი.
6. მიწათმოქმედების და ძროხის მინისტრი-ნოე ხომერი-
კი.

7. იუსტიციის მინისტრი-შალვა მეხნიშვილი.
  8. და გზათა მინისტრი-ივანე ლორთქიფანიძე.
- ყველა შემოადინებულ პირს კრება და დამხრე საზოგადოება
წამით და ოვაგიებით ეგებება.

აკაკი ჩხენკელის გარდა, რომელიც საზავო დედაგაფიაში იმ
ყოფება, ყველა დანარჩენი დარბაზში არიან; მინისტრები მთავ-
რობის ადგილს იჭერენ.

მთავრობ.
დამტკიცებ.
არსებულვა-
ინებ.დადას-
ყურ.

თავმჯდომარის შეკითხვაზე კრება
ერთმანეთს უნდა უთხროს და დამტკიცებებს
ბოლო პირთა მთავრობათარჩევანს.
თავმჯდომარე ახლა საჭიროა, ვიდრე ჩვენ შე-
ვუდგებით კანონების გამოცემის მუშაობას, მაღალი დარჩეს
ყველა იხ კანონი, რომელიც დამდე არსებობს და საქართვე-
ლოში მოქმედობს, ხვდათ შორის ხელის დადგენილებანიც.

კრება ერთხმად იღებენ ამ წინადა-
ღებას.

წინანხები.

თავმჯდომარე.-ამის გარდა, ჩვენ უნდა მივიღოთ
წინადადება წინანხების შესახებ. ვინაიდან საწინანსო საქმე
მედიცინა-მედიკალურულია, საჭიროა დროებით დარჩეს ძველი წესი
ფულის ბეჭედისა, ხანამ ჩვენი საკუთარი სახელმწიფოებრივი
ფულის ხიხტვამ შემუშავდება; ე.ი. ამიერკავკასიას ფულის ხაერ
თხ ხიხტვამ ექნება, მუხუღმანებთან და ხომხებთან შეთანხმე-
ბით.

გიორგი გვაგავა. /ადგილიდან/ ეს საკითხი გადაიდოს.
თავმჯდომარე. გადადება შეუძლებელია. ფული ყოველ
წამს საჭიროა და ჩვენ ვი ფულის ხიხტვას სასწრაფოთ ვერ
შევექმნით. ამასვე თხოულობს მთავრობა.

კრება ერთხმად იღებენ თავმჯდომარე
რის წინადადებას. წინანხების ურის საქმის შე-
სახებ, -ე.ი. დროებით დარჩეს ძველი წესი ფულის ხიხ-
ტვისა.

ხამანდაყო
კომისია.

თავმჯდომარე აგრეთვე საჭიროა ჩვენს შემდეგ
კრებებს კანონებრივი ხახითი მივცეთ. გამოვარკვიოთ, ვინა
არის წევრი და ვინ კანდიდატი. ამიხათვის უნდა ავირჩიოთ
ხამანდაყო კომისია, რომელიც შემდეგ ხხლმინთვის წარმოგვიდ-
გენს მოხსენებას. გთხოვთ დაახანულოთ; ახახელებენ:

1. თევდორე კიკვაძე
2. რაყდენ არხენიძე
3. შალვა მიქელაძე
4. იახონ ღორთქიფანიძე
5. გიშო ანჯაფარიძე
6. კაქენიკ ქავთარაძე
7. გიორგი გვაგავა
8. ივანე ჩერქეზიშვილი.

კრება ერთხმად ამტკიცებს ამ შემადგენლობას.
თავმჯდომარე. დავანდელი წესრიგი დახრულებულია.
ამ დღეებში ჩვენი მთავრობა წარმოუდგენს საბჭოს დეკ-
ლარაციას.

ინხალებანი.

ახლა ჩვენ უნდა გადავიღოთ კრების ხაგნის მეორე მხა-
რეზე. აქ იმყოფებიან ერთა წარმომადგენელი, რომელთაც განაგ-

ხალხს ხურვილი მიეხატმონ საბჭოს საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოსახატების გამო.

მიხატების ხიფყვები წარმოხტყვებს: მუხუღმანთა ეროფნულ საბჭოს სახელთ ფაშ-აღი-ხან ხოხვიმ /რუხუღაღ/, აღგიღობრივ პოღონეღთა წარმომადგენეღმა, /რუხუღაღ/ ოხეების წარმომადგენეღმა გაგღოეღმა /საბჭოს წევრი/ /ქართუღაღ/ ჰაიღარ-ბეგ აბაში-ბეგ /საბჭოს წევრი/ საქართველოს მაჰმადიანთაგან /ქართუღაღ/, გერმანულ ჯარის ობერლეიფენაფ კაიზერმა /გრ.მუღემბურგის ამაღლაში მყოღმა/ /ღოიჩურათ-ხთარგმნიღა გერ. ქიქოძე/ თავისის საკუთარი სახელთ დაამიერკავკასიაში მოხახღე გერმანეღების სახელთ ბ-აფრიკენმა-/ღოიჩურაღ-ხთარგმნიღა გერ. ქიქოძე/.

თითოეულ ორაღორს კრება და საზოგადოება ფაშით ეგებებოღა და აფიღებღა; ზოგს ოვადიებოღს გაუღართა; მაგაღიღთაღ ობერლეიფენაფს კაიზერს და ბაფონ ფრიკენს.

კრების დახერ-ვა. თ ა ვ მ ჯ ლ მ ა რ ე. მაღღობას ვუღხაღებ ყვეღა იმაღ, ვინღ აქ საღამი მოგვიძღვნა და ეროფნულ საბჭოს კრებას ვხურავ. /ხანგრძღივი ფაში და ოვადიებოღ/.

კრება საღამოს 5 ხაათხა და 55 წ. დახრუღღა.-

თ ა ვ მ ჯ ლ მ ა რ ე

კრეზიღიუღის წევრნი

მ ღ ი ვ ა ნ ი

Nº

3. 09

How the Germans Have Torn Russia to Pieces

THE chaos which is Russia may be visualized by a glance at this map. The area to the left of the heavy black line represents the portions of the old Russian Empire occupied by the Germans. Of this, Esthonia, Livonia, Courland, and Lithuania have been practically incorporated for the time being into Germany. Poland is held jointly by Ger-

mans and Austro-Hungarians, Finland, nominally independent, is practically under German control, and the Ukrainian Republic, having fallen out with the Teutonic allies whose help it invoked, is under the iron heel of German military despotism. Bessarabia has been turned over by the Teutons to Rumania despite Russian protests.

In the lower right-hand corner the Russian provinces of Erivan, Kars, and Batum, turned over to Turkey by the peace of Brest-Litovsk, are shown. The Caucasian territories to the north of this region seem to have split into at least two independent States. The Crimean Peninsula, with the important naval base of Sevastopol, has been occupied by the

Germans, which jeopardizes the existence of the Government set up there. In Moscow, the ancient Russian capital, the Bolsheviki still have their headquarters. They also maintain their ascendancy in Petrograd. News from other parts of Russia is meagre, showing conditions running all the way from orderly temporary Governments to anarchy.

საქართველოს რესპუბლიკის რუკა.

შრიფტი 20 სმ

მასშტაბი 1:850000

სიმბოლოები

République

Traduction.

Démocratique de Géorgie.

Le Gouvernement de la République de Géorgie vous autorise par le présent à entrer en négociations avec l'Allemagne, la Turquie, l'Autriche-Hongrie et la Bulgarie, à n'importe quelle ville ou localité, pour conclure le traité de paix et en général avec les Hautes Puissances Etrangères dans le but d'établir avec elles de bonnes relations sur les bases d'une collaboration internationale efficace et durable, et aussi à signer à cet effet au nom du Gouvernement traités, conventions, déclarations et autres actes internationaux, la ratification desquels actes sera faite par le Gouvernement de la République, en foi de quoi le président est signé avec l'application du sceau.

L. S.

N. Ramichvili

Président du Conseil des Ministres

M. Mgvdlieff

Secrétaire de République de Géorgie.

Donné à Tiflis le 26 mai 1918.

A Monsieur le Ministre

des Affaires Etrangères de

la République de Géorgie,

Akaky T s c h e n k e l y .

საქართველოს

ორშაბათი, 26 მაისი 1919 წ.

რესპუბლიკა

საქართველოს
დემოკრატიული რესპუბლიკის წლის თავი.

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის კრების კრებულები.

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის
მთავრობა.

1918 წ. 26 მაისი 26

საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადება

საქართველოს ეროვნულ საგჰოს

პირველი სხდომა.

კვირა, მაისის 26. 1918 წ. ფელიისი. ხახახლე კრებას დაესწრო 42 წევრი და 36 კანდიდატი.

ლორენში და ქანდაგებულ ავიარებელი საზოგადოება: სხვა და სხვა ერთა წარმომადგენელი. სხვათა შორის იყო: გერმანიის ჯარის უფროსი ავიაციის გრაფი შულენბურგი, გერმანული ოფიცერთა თანხლებით.

ლორენში ავიაციის ტექნიკის მეთროპოლიტი ლენინი და სახელმწიფო მდიარის და ქართველი მხედრობა.

სასახლის წინა მოედანი და ახლო-მახლო ქუჩები ნაღბით არის გაჭედილი. სასახლის მანზე ამართულია საქართველოს ერთგული დროშა.

სასახლის წინა მოედანს ეროვნულ საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე ნიკოლოზი.

პრეზიდიუმში არიან: გიორგი ლახინაშვილი, გრიგოლ გეშაძე, ძაველ ხაყვანიძე.

მდივანად არის ერთგულ საბჭოს მდივანი ილია ზურაბიშვილი.

კრება ნაშუადღევს 4 საათს და 50 წუთით იწყება.

კრების განხილვა.

თავმჯდომარე საქართველოს ეროვნულ საბჭოს სხდომას გახსნილად ცხატობს.

ნიკოლოზიანი სიტყვა.

მოკლემწილი დღეს თქვენ აქ მოწვეუ იყავით ერთი ისტორიული და ამავე დროს ტრადიციული აქტისა. ამ დარბაზში მოკვდა ერთი სახელმწიფო და იმ ახლა, ამავე დარბაზში, ეყრება სახელმწიფო მეთროპოლიტი. ამ ორ სახელმწიფოთა შორის, რომელთაგანაც ერთი მოკვდა და მეორე იბადება, შეუძლებელია ყოველივე ინტერესთა წინააღმდეგობა.

და თუ ოდესმე პირველი აღსდგება მკვდრებით, დარწმუნებული უნდა ვიყოთ, მათ შორის შეღამ იქნება ინტერესთა თანხმობა (ტაში).

საქართველოს ახალი სახელმწიფო, რომელიც დღეს არსდება, არ იქნება მისამართული არც ერთი ხალხისა, არც ერთი სახელმწიფოს წინააღმდეგ.

მისი მიზანია დღევანდელი ისტორიული ქართველობის დიდებარის თავისი თავი.

და როცა ამას მოახერხებს იგი დაეხმარება სხვებსაც, ვინც ჩვენს ქვეყანასთან ერთად ჩავარდა დიდ განსაცდელში! (ტაში).

თქვენ კარგად იცით, საქართველო ჩვეულისა ზრდილობის თავისი არსებობის დასაცავად. ის საუკუნოებით იბრძოდა, რათა ერთი სულიერი ტერიტორია, ნაციონალური ორგანიზმი და ტერიტორია შეენარჩუნებინა. მაგრამ იგი იბრძოდა მხოლოდ თავის დასაცავად და არ ებრძოდა სხვის არსებობას.

ამასთანავე იგი იბრძოდა არა მარტო ქართველობისათვის, არამედ იმ ერებისათვისაც, რომელნიც ქმნა სახელმწიფოებრივი დარღვევები; მის სახელმწიფოებრივი დარღვევები; მისთვის ვიცით, — ის იბრძოდა თავისი დარღვევის გარეშე, აგრეთვე სხვების დასაცავად.

ეს დიდი ისტორიული მავალითი ცხოველმყოფელ ანდერძით დარჩა ქართველ ხალხს და ეს სრული გარანტია იმისა, რომ დღევანდელი ქართველი ერს შეერჩენილი აქვს მისი პირიპირადი ისტორიული მიღწეულია შექმნილია ხოლმე თავის ინტერესს სხვა ერთი ინტერესებს.

სწორედ ამიტომ არც ერთი ერთი — ჩვენს ქვეყანაში მცხოვრები, თუ ჩვენს სახელმწიფოს გარეშე ვიყოთ, არ უნდა განვიციდეს ჩვენს გამო რაიმე აღუდგომის, სულიერი მტკიცებულობის და წყენის.

და განადღეს სერშიში არ განაცხადეს, სხვა და სხვა ორატორებმა, რომ არ არის ისეთი ერთი, რომელიც ცუდით იხსენიებდეს ქართველებს!

ეს არის იმის თავდები, რომ ახალი სახელმწიფო, ახალი მთავრობა საუკუნოებით გაამართლებს ამ მიმდებარე.

ჩვენ გვსურს ვთქვათ მგობრული ურთიერთობა ჩვენს გარეშე და ჩვენს შორის მეორე ერთობა.

ჩვენ მივაქციეთ განსაკუთრებულ ყურადღებას იმ ერის დიდ ტრადიციას, რომლის ერთი ნაწილი ჩვენს ტერიტორიაზე სცხოვრობს, ხო-

ლი მეორე ნაწილი ჩვენს გარეშე. ეს არის სომხობა.

ძველს ანდერძის დღევანდელი ქართველობა გაიხსენებს და სომხის ერთი იმევე მდარველობას ჰპოვებს ჩვენში, რომელსაც ჰპოვებდა იგი ქართველ მეთროპოლიტი (ხანგრძლივი ტაში).

ჩვენ გვსურს კეთილგანწყობილებაში ვიყოთ ამიერ-კავკასიის მოსახლეობის დიდ უმრავლესობასთან, ნუსულანებთან. ჩვენ გვიყვარს, რომ მათ მოვებათონ. დაიბრუნოთ ასეთივე სახელმწიფო და შეერთების ხელი გამოვიყოფოდნ (მხურვალე ტაში).

ამასთანავე ეს დამოუკიდებლობა ჩვენს გარეშე მეორე ერთობის იქნება უფრო მეტი და საფუძველი, რომელიც ვაიმარგებს ჩვენს ნორჩ სახელმწიფოს და აგრეთვე ამ ერებსაც და საშუალებას მოუსპობს ჩვენს საერთო მოქმედებაში წიხტვას და დაგვიწოდონ.

ჩვენს სახელმწიფო ფარგლებში მოსახლეობს სხვა და სხვა ერთი უმცირესობა. ვიცხადებთ, რომ ერთგულნი უნდა იქნებოდნენ ისევე უფლები მოსილნი, როგორც იქნება ჩვენი სახელმწიფოს ერთგული უმრავლესობა — ქართველობა.

ეს ერთი, — შეერთებულნი ერთი დროშის ქვეშ შეჭრავენ კავშირს იმ ერებთან, რომელნიც ჩვენს ქვეყნის ფარგლებს გარეშე იმყოფებიან, — და ამით წარმოიშობება ის სახელმწიფოებრივი კავშირი, რომელიც აღადგენს აქ ჩვენს წინაშე დაღუპულ სახელმწიფოს.

ეს სახელმწიფო იქნება კავკასიის კონფედერაციული კავშირი. (ხანგრძლივი ტაში მიუღეს დარბაზში).

ამ როგად ჩვენი საველი გზა, ჩვენი იღვანელო უნდა იყოს ამ კავშირის შედეგი. ეს კავშირი იქნება ის სახელმწიფოებრივი ორგანიზმი — სახელმწიფოთა კავშირი, — რომელიც საერთო ძალ-ღონე შეეკრებიან, მათიანი წარდგება გარეშე შტერის წინაშე და დაცვას თავის თვისს (ტაში).

ამ მიზნს შეიძლება აღსრულდეს ის, რაც სიყმა ეგრ შექნა.

და ის, ვინც ახლა შეუგუნდალ მიდის ამიერ-კავკასიის ფარგლებს გარეშე — შესაძლებელია კვალდ მობრუნდეს და საერთო დროშის ქვეშ დადგეს.

ამით დამყარდება ამიერ-კავკასიის ერთობა და აქ მოსახლე ერების ძლიერება (ხანგრძლივი ტაში და ოვაკიები).

ქნლა მომცით ნება გადავიდეთ იმ საგანზე, რომლისათვისაც ჩვენ ამ შეერთებულნი.

ჩვენ უკვე გვაქვს შეუზავებელი აქტი საქართველოს დამოუკიდებლობის, რომელიც ახლა იქნება წაკითხული.

საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი.

(ნიკოლოზიანი ნაშუადღევს 5 საათს და 10 წუთზე კითხულობს დამოუკიდებლობის შემდეგ აქტს).

„შრავალ საუკუნეთა განმავლობაში საქართველო არსებობდა ერთი დამოუკიდებელი და თავისუფალი სახელმწიფო.

მეთროპიტე საკუთარი დასასრულს ყოველ მხრით მტრისაგან შეიკრებებოდა საქართველო თავის ნებით შეერთდა რუსეთს იმ პირობით, რომ რუსეთი ვალდებული იყო საქართველო გარეშე მტრისაგან დაცეცა.

რუსეთის დიდის რევოლუციის მსვლელობამ რუსეთში ისეთი მონაცანი წყობილება შექმნა, რომ მთელი სოფარმა ფრონტი სრულიად დაიწვლა და რუსეთის ჯარმაც დასტოვა ამიერ-კავკასია.

და ამისა და თავის მაღლინის ამარად, საქართველომ და მასთან ერთად ამიერ-კავკასია თვით თავს იღებს საკუთარი მთავრობის გადმოღობა და პატრონობა ღ შესადგერი ორგანიზმის შექმნას; მაგრამ გარეშე ძალითა ზედგაღებულნი ამიერ-კავკასიის ერთი შეიკრებებოდა კავშირი დარღვა და ამით ამიერ-კავკასიის პოლიტიკური მოღაინაზაც დაიწვლა.

ქართველი ერის დღევანდელი მდგომარეობა აუცილებლად მიიხსნება, რომ საქართველომ საკუთარი სახელმწიფოებრივი ორგანიზაცია შექმნას, მისი საშუალებით გარეშე ძალის მიერ დაპყრობისაგან თავი გადართიხოს და დამოუკიდებლად განეითარების მტკიცე საფუძველი აიგოს.

ამისდა თანახმად საქართველოს ერთგული საბჭო, 1917 წლის ნოემბერს არჩეული, საქართველოს ეროვნულ კრებობის მიერ აცხადებდა:

1. ამიერ-კავკასიის საქართველოს ხალხი სუვერენულ უფლებათა მატარებელია და საქართველო სრულ უფლებიანი დამოუკიდებელი სახელმწიფოა.

2. დამოუკიდებელ საქართველოს პოლიტიკური ფორმა — დემოკრატიული რესპუბლიკაა.

3. საერთაშორისო ომინობაში საქართველო მუდმივად ნეიტრალური სტატუსშია.

4. საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის სრულ საერთაშორისო ურთიერთობის ყველა წევრთან კეთილგანწყობილი განწყობილება დაპყრობის, განსაკუთრებით კი მოსხვედრე სახელმწიფოებთან და ერებთან.

5. საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა თავის საზღვრებში თანასწორად უზრუნველყოფს ყველა მოქალაქის სამოქალაქო და პოლიტიკურ უფლებებს განურჩევლად რასობისა, საწარმოებისა, სოციალურ მდგომარეობისა და სქისისა.

6. საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა განეითარების თავისუფლად ასპარეზს გაუხსნის მის ტერიტორიაზე მოსახლე ყველა ერს.

7. დამოუკიდებელ კრების მოწვევამდე მთელს საქართველოს მართავ-განგებობის საქმეს უძღვებდა ეროვნული საბჭო, რომელიც შეეკრებოდა იქნება ეროვნულ უმცირესობათა წარმომადგენლობითი და დროებითი მთავრობა პასუხისმგებელი საბჭოს წინაშე.

აქტის წაკითხვა ივანეზე.

(მუღუღრობის დამყარების შემდეგ თავმჯდომარის წინადადებით ეროვნულ საბჭოს მდივანი ილია ზურაბიშვილი სსახლის ავიანზე გადის და იქიდან უკითხავს თავმჯდომარეს დასამოუკიდებლობის აქტს. ივანეზე აქტის კითხვის დროს საბჭო დარღვა რაიმე სდგას ორის ეროვნულ დროშით.

აქტის თითოეული დებულება ხალხში დიდს ენტუზიაზს იწვევს (გამას ძახილი, ტაში და ოვაკიები განმეწვებტოლა).

რუსეთის თარგმანის წაკითხვა.

(ამვე დროს კრების დარბაზში, თავმჯდომარის ახანავე გრიგოლ გეშაძე, თავმჯდომარის წინადადებით, კითხულობს აქტის რუსულ თარგმანს, რასაც მოჰყვება იგივე ტაში და ოვაკიები).

აქტის მიღება და დამტკიცება.

თავმჯდომარე თანხმად ხართ მილით საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი თუ არა? — აივანი. ვითხოვ ასწით ხელი. ვინაა წინააღმდეგი? არავინ. თავი ვინ შეიკავებ? არავინ. საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი ერთხმად იქნა მიღებული (ხანგრძლივი ტაში, ოვაკიები).

გამარჯობა! ვინაა მხეტი? გამარჯობა საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტი.

თხოვე საბჭოს ყველა წევრებს, რომ კრების შემდეგ მოვიდნენ აქ და აქტს ხელი მოაწერიონ.

დროებითი მთავრობის შემადგენლობა.

თავმჯდომარე ეძღა ნება მიბოძეთ გამოვიცხადო ჩვენის დროებითი მთავრობის შემადგენლობა, რომელიც შედგენილია აღმასრულებელ კომიტეტის მიერ, ფრაქციების წარმომადგენლებთან შეთანხმებით.

1. მთავრობის თავმჯდომარე და მინიგან საქმეთა მინისტრი ნიკოლოზი.

2. საგარეო საქმეთა მინისტრი აკაკი ჩხენკელი.

3. სასახდრო მინისტრი გრიგოლ გიორგაძე.

4. ფინანსთა და ვაჭრობა მრეწველობის მინისტრი გიორგი ფურუი.

5. განათლების მინისტრი გიორგი ლახინაშვილი.

6. მიწათ-მოქმედებისა და შრომის მინისტრი ნიკოლოზი.

7. ოსტების მინისტრი შალვა მესხიშვილი.

8. გზათა მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

9. შრომის მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

10. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

11. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

12. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

13. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

14. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

15. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

16. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

17. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

18. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

19. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

20. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

21. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

22. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

23. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

24. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

25. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

26. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

27. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

28. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

29. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

30. სასახდრო მინისტრი ივანე ლორთქიფანიძე.

და პოლიტიკურ უფლებებს განურჩევლად ერთგუების, სარწმუნოების, სოციალურ მდგომარეობისა და სქესისა.

6. საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის განვითარების თავისუფალი გზის გაუმსწინისათვის ტერიტორიაზე მოხსნულ ყველა ერთს და ასეც იყო.

ასეც იქნება.

საქართველოს მთელი წლის მოღვაწეობა იქნა იყო მიმართული და სინდისიერა ერთიანი იტყვის, რომ საქართველოს ამ ვაჟსთვის ვადიანებული.

საქართველოს იქნა ერთი გზა და ეს გზა ცხადია გარკვეული 28 მაისის დამოუკიდებლობის აქტში. ეს გზა ბრძოლას მოითხოვს, მხმარებელს შეიწირავს, სწავილს, მკაცრად ნიკოლოზ სიმანის ძე ჩხეიძის სიტყვით რომ ვთქვათ, ჩვენ არ გვეშინია, რადგან დასავლეთ ევროპის დემოკრატია დაიპყრება იდეალიდან, და გასწევს იმ ადგილისკენ, სადაც არ იქნება არც ერთი შუალი და არც კლასობრივი ბრძოლა. ჩვენ ამ დემოკრატიის გავრცელება ვუფიქრებ, და ერთი ნაბიჯითაც არ ჩამოვივლინებთ. მას გავფარავს დამოუკიდებლად საქართველოს! გავფარავს ერთი სოლიდარობისა და ის მჭიდროდ და ხანგრძლივი ტანში, რომელიც გახსნა საქართველოს პარლამენტის პირველი დეკლარაციის სტატუტს ან სიტყვების გამო არის ტანში და გონიერად მთელი ერისა; მთელი საქართველოსი და ამ გზაზეა მხოლოდ მთელი ვაკურთხი ნება და ღამაში მიმსწრედა ღამაშიც ვაკურთხი რაინდი ქვეყნისა.

ღვაწდალი ღვა.

ქართველი ერის საყვარელი, ქართველი ერის სიდიდებელი, ქართველისათვის კანონი, წინა და, სწავილს, სააკუნებო ღღღ.

ვაჭო, ვადლო, ხობა შვესახთ მის! არ არსებობენ სიტყვები, რომელითაც შევძლოთ ამ დღის სიდიდის გაშისახვა.

გულდრო, გვეჯობობთ მას! მაგრამ სად არის ის ჰანებები, რომელსაც შევძლოთ ამ დღის და მთარბელი სიტყვების გადმოცემა?

უხვით, უსიტყვით ვანეტაროთ, უხვითა უსიტყვით ვადლოთ ის.

უკან საზირელი გზა ტანჯუვისა, ბრძოლისა, სისხლის და იმედისა.

და, აყუვდა იმელი, კანება გახმობს ცივდება, მდებარეობს დღე გაუგნდა.

თავისუფლების, დამოუკიდებლობის მზე ამობრუნდება, ის ადარ ჩაქრება, მას ვადობს ვინ ჩაქრება, ის ჩვენი, ჩვენი.

ვამო თავისუფალი საქართველოს! წინ წარმტავო, მომიბოლავი გზა აყუვდა, ვინაწაყენების, ნეტარებისა, ბედნიერებისა, სიამაყისა ჩვენ ვართ შეიღებო დემოკრატიული რესპუბლიკისა.

გთავითურა რესპუბლიკის ის ერთი წლის არის, მაგრამ უკვე დაგზავნეს მზეს თვალდღამა წავიკაო?

მტრები არ ასეებებენ, მაგრამ თავსჯელად დასახით ყვლია:

ჩვენი ვაკვეთს ხორცა მთის ხალხი მოსრი შუბი აბე.

საქართველო აღზავდა და მტერათ იქცევა ყველა მისი მტერი!

გავფარავს თავისუფალი საქართველოს! იგ. გომარბელი.

ღღღს ეროვნული ზეიძისა!

ღღღს ქართველი დემოკრატიის თავის განთავისუფლების წლის თავს ღღღსს წავლიდა ღღღს მტრულად ერთი წელი, რაც ამდღე ერთი, გაბდა თავის ბედის ბატონ-პატრონი... სათუქრობით ტანჯუვის დღეებიც ერმა ერთი წელია, რაც იკება თავისუფალი სამშობლოს სიტუბოება... გზიარა სამშობლოსა და თავისუფლების სიყვარულით... შარმან, ამ დღის ერთი მტრად რთულ გამოცხენობ დილმის წინაშე იკოუფებოდა: ვახიჯვრად ვანადგურებოდა თუ თავილე თავის საყუარელი ძალით პატრონი; არიეთარმა კლამ არ ვაჭრა, ქართველი დემოკრატიის მარტო დარჩა მტერთან ბრძოლაში, ყველამ ულაობა, არავინ არ დაინდო ის. საშველად გაშვერილ ხელს ყველამ ზურგი მიუბრუნა... ოსმალთა იმპერიალისტის გამწვევლებული ხმალი კი გულში დაეჭვა უპირებდა ერს... ერის უხედაცმა სინდისმა და გონიერებამ გაიხიზნა... გამომავლად ისტორიული აქტი საქართველოს განთავისუფლებისა: დამოუკიდებლობისა... უქმიდ არ ჩაიარა ერის განწირულმა სულის კვეთების.

სახით, აუბრებელი ბანდები, შეგი რეკეციის კონტრა-რევოლუციის ქველი, ომი შეზობულ ერთობ... ყველა მათ საქართველოს თავისუფლების მოსპობა სურდო, მეგრამ მოსკუტვინდენ უხადრქვან; ქართველი ერის კლავე მოსკოლის უღელში წებმა არც ისე აფვილოდ მოხერხდა... ბევრი უმანყო სისხლი დალივარა მტრებთან ბრძოლაში, ბევრი ქართველი ახალგაზდა სოციალურ დიპლომატი... დღიდან და თავიანთ თავისუფლებისათვის დაღუპულ ერის გმირ შეიღებს... დღეს ამ სურათი ხეივისა და დღეს სასწაულ დღეს ქართველი დემოკრატიის მოწინააღმდეგე მუხლს იღრეს მათ ბრწყინვალე, შიან საფლავის წინაშე და ფიცსა სდებს, რომ მათი სისხლი, სოციალური მოპოებულ თავისუფლებას ფეხვევს არავის ვათიუღვირუნებს, უსიტყვოდ არას დაეთოვობს... დიდი მადლობა და პატივი აგრეთვე ქართველი დემოკრატიის ხელმძღვანელთ, რომედათაც ერთი ბელში ერთვებოდა საკე; წამლა-როინანდ მართავდენ ერეკლე ბოძალს და ამა, კიდევაც თავიანთს ის შევიღობამან წვეთ-საყუდრამდე... როგორი ბურუსითაც არ უნდა იყოს მოკლე ჩვენი მოხალისე, როგორი პერსპექტივებიც არ უნდა გვეხატებოდეს ჩვენი ნიართის რესპუბლიკის მომავალ ბედის შესახებ, როგორც არ უნდა შეიცვალოს საერთაშორისო მდგომარეობა, ჩვენი ზინჯირი, თუ ვარემე პოლიტიკა, ერთი მაინც ცხადია — არავითარ ძალას არ შეუძლია ქართველი ერის მოსპობა... მისი გმირული სული იწონდა და არ გაჰკრა... დღეს ვანაბლა და აღარც არასოდეს ჩაქრება... ასეთია მისი ისტორია... ქართველმა დემოკრატიამ ამ ერთი წლის განმავლობაში დამტკიცა, რომ მის უწყარს თავისუფლება და შესწევს ძალა მისთვის თავის განწირვისა... მის სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა... ვარემე ძალა, უცხოელები? ისინი მოვლენ-წავლენ, მაგრამ ჩვენთან მტრობას მაინც არ ინატრებენ, სასიყვარულიდ და სამეგობროდ კი ფართოდ არის გახსნილი ქართველი ერის გული, მზოლოდ საპირა ბეტი სინჯე, სი-ფართოხლე მისი სინების აფეთქების დროს... ის იმდენად გრძნობილია, რომ ქველულ მტრობასაც კი აღვივებ იგრძობს და შეე-დღე კი მეგობრობას ქია შეუძლებელი... სიყვარულით ხალხს გადგება ძველი იქნება... ამ რას გვეჭირა? ვისთვის რა წყვირობები, რა დაგვიშავება, რას გვედგობინა? ჩვენი ხომ უცხო ერებთან შედამ კეთილი განწყობილება და მეგობრობა გვეწყობია. საქართველოს რესპუბლიკა შედამ ნეიტრალიტი, უფლამ მშველი და უწყინარი... ამას ნათლად დაიღვდეს დამოუკიდებლობის აქტი... წუ თუ დანაწავვა იანში ქართველი დემო-კრატი, რომ მისი ღალი სული ვერ ურბე-დება მონობას, რომ... მაგრამ დღეს ინავრობის დღე არ არის. დღეს ერთგული ხეიძია... გრ. მავჭარიაანი.

დღეს ქართველი დემოკრატიის ხელმძღვანელთ, რომედათაც ერთი ბელში ერთვებოდა საკე; წამლა-როინანდ მართავდენ ერეკლე ბოძალს და ამა, კიდევაც თავიანთს ის შევიღობამან წვეთ-საყუდრამდე...

როგორი ბურუსითაც არ უნდა იყოს მოკლე ჩვენი მოხალისე, როგორი პერსპექტივებიც არ უნდა გვეხატებოდეს ჩვენი ნიართის რესპუბლიკის მომავალ ბედის შესახებ, როგორც არ უნდა შეიცვალოს საერთაშორისო მდგომარეობა, ჩვენი ზინჯირი, თუ ვარემე პოლიტიკა, ერთი მაინც ცხადია — არავითარ ძალას არ შეუძლია ქართველი ერის მოსპობა...

მისი გმირული სული იწონდა და არ გაჰკრა... დღეს ვანაბლა და აღარც არასოდეს ჩაქრება... ასეთია მისი ისტორია...

ქართველმა დემოკრატიამ ამ ერთი წლის განმავლობაში დამტკიცა, რომ მის უწყარს თავისუფლება და შესწევს ძალა მისთვის თავის განწირვისა...

მის სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

ვარემე ძალა, უცხოელები? ისინი მოვლენ-წავლენ, მაგრამ ჩვენთან მტრობას მაინც არ ინატრებენ, სასიყვარულიდ და სამეგობროდ კი ფართოდ არის გახსნილი ქართველი ერის გული...

მისი სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

მისი სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

მისი სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

მისი სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

მისი სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

მისი სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

მისი სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

მისი სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

მისი სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

მისი სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

მისი სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

მისი სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

მისი სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

მისი სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

მისი სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

მისი სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

მისი სრული უფლება აქვს საერთაშორისო, საკაცობრიო ოჯახის სწორ-უფლებიან შეერთებისა...

ვატალი ხანი-ხოელი. მისი სიტყვებითა: უღლო ბავშვს ვერ უწამლოთ, გავფარავს მისი მოსახრეს... ივარე ჰიადარო: ეს ნაღვლით აღსული გული ბავშვის დაკარგულ დედას მკვებ... არ სრულდება მილოცებები: პოლანელი, ადვოკატი ვერმანელი, ოსო... მიდღესსწავლე ვარებებს შორით მოსულ სტუბრის საღამო... მომლოცველ სტუბრების მიხედვით მად...

ღმობთ იხურვის კრება, მაგრამ არ სცერებს დღესსწავლე... ხალხი თხოულობს მის სიტყვის თავიდებს: წერიელი, ჩხეიძე, მესხიველი, ქარბიძე... ვინ არ აასრულებს მხიარულ ხალხის სურ-ვილს. სიტყვას არ ზოგავს არც ვლასა და არც პალო... რუსეთის კტით დადიან დაღერემი-ლიც...

სახიდან კალდელი.

მეხი ბალი

მწვენიერი მკონდა ბალი, მაგრამ იყო მოუვლელი ზედ არავინ მკაერბდა, მუშაობდა სხვისი ხელი.

გამატონდა შვი ეკალი, შამბო, ჩაო, ხვაროქლა, ლელი, ლეწკოყა და ცუხუქოყლა, სხვა რამ ბევრი უფუგული.

წარა-მარა მეგობრობე: ტური, მარე, მგელი, მელა, თითთანადან დაწყობილი — თხერელა და ვაკაყული.

ფრინვლები: ბუ და ქოტი, მიკოტი, ყვივი, ძეჩა, ერთი სიტყვით ყველა მარე, ოპრობა და ვაიძვირა.

მაგრამ დაჭრა ბეღის ზარმა, მთვიერივე ღონე, ძაო, სამან დაუტარებდო, ყველა თავად მიინაო.

ესა უფლი ჰემს ბაღს თავად და აღარ მავქს მოუვლელი, შვი ტრიობებს ჩემი გული და მარეკენს მოუვლელი.

ისე ტრუფად ვაკოსტავებ, ისე უფლი შვი ვაკვილებს, როგორც ჩემ ღვიძი სისხლს და ხორცს, როგორც დედა თავის შვილებს.

და იცით რა ბალი მავქს დღეს! დიდბულა, მწვენიერი! ჩემს ღამაზე ბაღს დარაჯად ჰყავს: ჩემი გულის სიერა ვიო.

ვისტ ჩემ ბაღს არ მავატრონა დღეს სწება და ინანიან, და შე კი ჩემს ტრუფა ბაღში ყვავილები მციენიან.

შო მღვიმელი.

სახალხო განათლების სა-მიინისტროს გულგანათლების მეგობარული.

სამინისტროს უწყების დაწესებულებათა ჩიორგანიზაცია. დღიდან საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადების, სახალხო განათლების სამინისტრომ განსაკუთრებული ყურადღება მია-ქცია უწყების დაწესებულებათა ჩიორგანი-ზაციას.

უწინარეს ყოვლისა საჭირო იყო დაწესებულებათა რიცხვის შემცირება და საად-მინისტროს აპარატის გამარტივება და მოსახლეთა მისთვის დასწავლა-აღზღის საშვე და ჩვენი სახელმწიფოს ბიუჯეტით. ამ მიზნით სასებნო გაუქმებულ იქნა ა, კავ-

კასის სასწავლო კომისარიატი და მ. გუ-ბერნიკიშვილს არსებულ სახალხო სკოლების დი-რექტორები, რამაც გამოიწვია მს-ლე მსხვილ და წყროდ მოხუცების დატოვება-შეტარებუ-მა დაწესებულებათა მეტიორ სამინისტრო-ში დაწესდა სამი თანამდებობა: 1. უწოდეს-და სასწავლო სკოლების მთავარ განმცხად; 2. სახალხო სკოლების მთავარ განმცხად და მ. საქართველოს და სატენიკო სკოლების მთა-ვარ განმცხად.

რაც შეეხება სკოლების ადვოკატივი მე-თვალეურობას, ამ მიზნით სამინისტრომ დასტუვა სახალხო სკოლათა ინსპექტორების ინსტიტუტი.

ამრიგად, მთელი სწავლა-განათლების საქ-მეს რესპუბლიკაში განაგრეს სამინისტრო თავის საშუაობით, რომელსაც შემდეგი უფლებო წევრნი შეადგინეს: მინისტრი და მისი ამა-ნავე, სამი მთავარ განმცხად სამინისტროს კან-ცელარის დირექტორი, ქალაქისა და სახლ-მწიფო უნივერსიტეტის წარმომადგენელი და აგრეთვე ის პირნი, რომელთა პოწევებს მინ-ისტრია საჭიროდ დაინახავს.

სამინისტროს მიერ ცენტრალურ დაწეს-ებულების მხნახვა (ჩემოანდენული თანამ-დებობის პირთ გარდა სამინისტროს კანცე-ლარიაში 19 კაცი მხახურობას) წლიურად უდაბ-ლა 273.200 ანგითად ხაცე 1.856.750 მანეთისა, რამც ყოვილ ვაქმეშული ოლქისა და დორეკტორების შესანახად ინავტრობდა.

სამინისტროს მიერ ცენტრალური და წ-მდებარე მიწურ-მოწერა თავის დაწესებუ-ლებითან დღიდან დამოუკიდებლობის გა-მოსცადებისა სრულდება სახელმწიფო ენაზე. აინიშნული ორგანიზაცია და მტარები დამტკიცებულა საქართველოს პარლამენტის მიერ 1918 წლის 6 სექტემბერს.

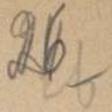
სკოლების გაეროვნება. მგორე მთავარი საქმე, რასაც სამინისტ-რომ დაწავა დღი ვერადლება მიაპრო სკოლების ტიპის შეცვლა.

ამ მიზნით მან დაიარა ორი კომისია, რომელიც შედგა სასწავლო და დაბალ სკოლას-ახალ ტიპისა და პროგნაბების შემუშავგს. ეს კომისიები დღესაც განაგრძობენ შეშ-მას და ახლო მომავალში მსად გვექმე-ყველა საქორი მასალა მომავალ წლიდან ხ-ლების ახალ საფუძველზე მოსაწყობათ.

ამ დროიდანვე, სამინისტროს ახრიო, და განწოკთილდეს საფლადებული პირველ-წყობით სწავლეც.

მიმდინარე სასწავლო წელს კი მოხდა მთელ სასწავლო სკოლის გაეროვნე-დბაო სკოლის გაეროვნება დაიწყო ქან-კომისარიატის მიერ და დათავად წს.)

ამ მიზი უწინარეს ყოვლისა სამინისტრომ

ყურადღებამ მიაქცია რესპუბლიკის საქმიანობის...

ამ მიზნით მიერ თვის განგებობაში სახელმწიფო ხარჯით, განათლების სახელმწიფო...

სკოლის გაერთიანების ვასადაფიქლებლა სამინისტრომ მოწყო დროებითი სახელმწიფო...

დასახლებულნი უნდა იყოს მისი სამხრეთით გეოგრაფიული მდებარეობის...

სკოლა ეროვნულ-ემციერსობათათვის. სამინისტროს სახრუნველ სადგინ შუადგენდა...

ამ მიზნით უნაირად ყოვლისა მოხატინა განყოფილება...

ერთა სასწავლებლები—I, II, V (სანახევროდ), VII, VIII...

ქალთა სასწავლებელი—I, II, VI (სანახევროდ), VII...

ამ გეგარადე განწილებულა უმაღლეს და დაბალი სკოლები...

სახელმწიფო სკოლებსა, ვადმოვიდა განათლების სამინისტროს...

ნონ-პროექტი სახელმწიფო ხაზინიდან ერთი მილიონ მანეთის...

უმაღლესი სასწავლებელი და სამეცნიერო დაწესებულება...

1917 წელს დაარსებული ქართული ერთი რევიუსიტეტი, თანახმად განათლების სამინისტროს...

აქვარემა ხარჯების გამო მოეურზებებო შეიქმნა ტულისის პოლიტექნიკის გაფართოება...

სამინისტროს უწყებაში ვადმოვიდა სხვა და სხვა სახეობის უწყებებში...

მასწავლებელთა ნივითი მდგომარეობის გაუმჯობესება...

ამ სამინიელ სიძვირის დროს სამინისტროს განყოფილება...

სამინისტროს განყოფილება, მისი განყოფილება, მისი განყოფილება...

სასწავლებელთა ჩვეიზია. სახელმწიფო ხაზინიდან სამინისტროს აწერაოებდა...

გამოცველთა კომისიები. სკოლის განყოფილებაში მოიხილავდა სათანადო...

სახალხო სკოლების ვადცემა ერობის ხელში. მის შემდეგ, რაც თანხმად საქართველოს...

სხვა თვალსაჩინო კანონთა შორის, რომელსაც პარლამენტის მიერ...

მზრივ მეტად ჩამორჩენილი იყო, მაგ. თონეთისა და დუშეთის მხარეებში...

სამინისტრომ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქცია ამ ვადრობებს...

1918 წლის
26 თებერვალი
1920

საქართველოს რესპუბლიკა.

ქართული დროვანი კიბე

დღეა ზვით ზურთხაულს,
დღეა მანად სამთხეს, ტურქა ივანსა;
დღეა მამა-მართხს, დღეა თავისუფლებას
დღეა სახარდისო მართვად მხეარსა!
დღეა მხესა სამხრდოს,
დღეა მხენი სიბოცხლის მიხას დიადსა
მას ბრძოლასა, სიხარულს, ვაჟა შვებას, სიხარულს
სადაგი მამხარობის უმე მათიადსა!

შენი მხენები.
5000
2000
სადა. 26 თებ.

მეფის ბრ-
გამკეთონ
მეგ სხდომ-
მეფის დამკეთონ
გამკეთონ ვრცე-
დძრულ სიბი-
ნი სტრას მიფ-
ბაკულტურთ დ-
და მსახურებულ
ას მდგომარეთ-
რე მდგომარეთ-
არსებობს თუ
მსახურთა და
იონ ერებს.

5000
2000
სადა.

2000

2000

30.

26 მანძის, საქართველოს დამოუკიდებლობის დღეს ქართველი ენი სამი წლის გან
მავლობაში დიდის კრძალვით და მოწინააღმდეგეობით დღესასწაულობდა.

ენი ზედიზედ ქართველ რევოლუციურ განთავისუფლებას და თავის სუბიექტურ
ბრძოლას, ენი კმაყოფილი იყო იმით, რომ ქართველი წინააღმდეგობის
გუნდები მარტოობის გზაზე იმყოფებოდნენ, რომ ქართველ ხალხებს თავი შეესაბამებოდა.

ამ დღეს საქართველოს მხე ნანათობდა და ათბობდა.

დღეს საქართველო მგლოვანდება.

ბოლშევიკური თვითმპყრობელები შევიდნენ საქართველოს. ქართველი ენი ძველ
ქველ ხიშტი, ძველი მინაგვრელი მოგვლინა. ქართველი წმიდათა წმიდა შეიქმნა
და წაიბიძგა. საქართველოს მიწა-წყალზე ეს ხიშტი ძველებზეა თანამშობი, და
მას მხარს უმხვედრებენ ქართველი მთავრები. არ დაჩნა საქართველოში სახე
რომ გმინდა არ იხილავს. საქართველოს ტერიტორია დაქუცმაცდა და ფეოდალთა
გაძვან. საქართველოს სიმდიდრე მოსკოვს გაიბიდა. აივრება ყოველგვარი სიმშობი
დაქოთა გიხუფდება. ნაძირალებს და გაღმთილებს გაღმობ ქვეყნის გაშვებლად
დაშეშულ ქართველ ხალხს სახე-კარიდან გზილებთან უკანასკნელ საჩინოს. საქ
თველოს საუკეთესო შვილები ციხეებში გამომწყვდეულნი სიციხეებს ესაღებოდნენ.

ნუ თუ ენი მარტო გლოვან მარტებს. ნუ თუ ქართველი ხმლების მოძალადეებს და
უთითო რევნი ტურფი ქვეყანა, რევნი მომადლობა.

საქართველოს დღევანდელმა მდგომარეობამ გვჩვენებს ყველა წიხეებში დიდი თან
ნაგბინობა და გამობინდელი მოწყობა. საქართველოს თუშანცთა უსაშინელებს გულის
წყობის იწყვეს გვრთვა-ამერიკაში.

მარტო საქართველოს განთავისუფლების გაღმეველი სიკვლე მინც ქართველ
ხალხს გკუთვინს.

ენი არ შეიძლება შეღებვის, გატყუვის, ქართველი ხალხი ერთი წუთითაც არ გაი-
ფუქრებს თავისუფლების და დამოუკიდებლობის დროს დაბლ დახარის. ის მტკიცე
და შეუწყვეტელი დამპყრობელთა და მინაგვრელთა წინააღმდეგ.

შიძის, ქართველი ხალხისაგან, მოძალადეთა უფლები.

ერთ ყოველ წუთს სიღატაკისგან უნდა იღვწის, მისი გუშავი უნდა ფხიბლობდეს. და, ამ ბრძოლაში მამა და გოგონა, მისი ადგილი შეიღწიოს და დაეხმოს. ამ დროისთვის ამამ შესწავლას, მიგობაჩი-მიგობაჩმა, ამხანაგი-ამხანაგმა... და ასე განუწყვეტელი გრძელდებოდეს ბრძოლა საქართველოს განთავისუფლებამდე.

ქართველი ერთი დღის გლოვობს მაგრამ აჩ სკოლის, ის ფუნქციური თანამდებობით სიღატაკის გროვულ სიღატაკისგან და უფლის იმი ღმირს, რთავსაც ის თავის დიდად 26 მათს კვლავ თავისუფლად და უკიდრით იღვწის სწავლებს.

დღის კი მთელი ქართველი ერთი, ერთსულოვანი, მსოფლიოს წინაშე აცხადებს: ქართველი ხალხი მთელ თავის ძალისხმევას მიიძღვნის საქართველოს განთავისუფლების სამსახურში. ის იბრძოდეს მანამდე სანამ აჩ იქნება გაყვანილი საქართველოდან რუსეთის ჯარით და აჩ იქნება ადგილი საქართველოს დამოუკიდებლობა, ქართველი ხალხის უფლებები.

გაუშინებს და მოუკიდებოდ, თავისუფლად საქართველოს.

გაუშინებს 26 მათის განთავისუფლებულ სამშობლოში.

ძიის მოძალადენი, ზიზღი მოძალადეებს.

საქართველოს სოციალისტ-რევოლუციონერთა პარტია.

საქართველოს სოციალდემოკრატიული მუშათა პარტია

საქართველოს დემოკრატიული პარტია/განთავისუფლებული გროვული-დემოკრატიული, გროვული და რადიკალ-დემ. პარტიები/

საქართველოს სოციალისტ-ფრანკონდისტთა სარევოლუციო პარტია.

საქართველოს დამოუკიდებელი სოც-დემ. მუშათა პარტია.

მანისი 1922წ.